

5. Дружинский Г.В. Транспортный сервис и логистика: Учебное пособие / Г.В. Дружинский, И.А. Морозов. - Новосибирск: НГАЭИУ, 2000. - 94 с.

6. Котиков Ю.Г. Основы теории транспортных систем: Учебное пособие / Ю.Г. Котиков. - СПб.: СПбГАСУ, 2000. - 216 с.

УДК 711.417

ТЕНДЕНЦИИ СОЗДАНИЯ НОВЫХ ГОРОДОВ

Иносова Татьяна Юрьевна старший преподаватель кафедры градостроительства, *Киевский национальный университет строительства и архитектуры, Украина*
Тел. (044)-241-55-70

Аннотация. Одной из интересных и важных тем в градостроительстве является тема создания новых городов, построенных по проекту и с определенной целью. История проектирования таких городов начинается с 18 века. В статье проводится краткий анализ создания новых городов, как исторических, так и современных, рассматриваются особенности проектирования и осуществления проектов, анализируются возникшие в настоящее время термины.

Ключевые слова: новые города, города-сады, градостроительный метод, экспериментальные площадки.

ТЕНДЕНЦІЇ СТВОРЕННЯ НОВИХ МІСТ

Иносова Тетяна Юріївна старший викладач кафедри містобудівництва *Київський національний університет будівництва і архітектури, Україна*
Тел. (044) 241-55-70

Анотація: Однією з цікавих та важливих тем в містобудуванні є тема створення нових міст, побудованих за проектом та з відповідною метою. Історія проектування таких міст починається з 18 століття. В статті наводиться стислий аналіз створення нових міст, як історичних, так і сучасних, розглядаються особливості проектування та здійснення проектів, аналізуються терміни, що виникли в наш час.

Ключові слова: нові міста, міста-сади, містобудівний метод, експериментальні майданчики.

TRENDS OF CREATION THE NEW CITIES

Inosova Tetiana Yuriievna senior lecturer
Department of urban planning, Kiev National University of Construction and Architecture,
Ukraine
Number: (044) 241-55-70

Abstract. Among the large number of cities on Earth there are special cities built according to the plan, with a certain purpose, and having an ideologue and author-architect upon whose project they were created. Some of the first such cities were built as a result of political will and state necessity as far back as the 18th century, the capital cities of St. Petersburg and Washington. The

start of the development of new cities as a town-planning method was associated with the idea of garden cities, which was popular in Europe in the early 20th century. The policy of scatteration was carried out in the middle of the 20th century as a means to further the growth of the London and Paris agglomerations as well as the Dutch conurbation. On the basis of modern surveys, the scientists analyzed the trends of urban areas development, analyzed the size of cities, the rates of economic growth and the individual characteristics of urban development. For many centuries the growth of cities has been slow. Currently the growth of the areas of the cities is twice as fast as that of the population. Among the 221 countries in the world, significant urbanization will occur in 48 countries located in Asia and Africa and in the countries with the highest population density - China and India. In China, due to the development of new cities, a 1,800 km long city coastal band extending from Hangzhou to Shenyang, is being created. In India new cities will be integrated into clusters around the seven capitals of the states. But the largest increase in the size of cities is expected in Africa - the area will increase by 590% compared to the year 2000. Today new cities are being designed and built according to new standards. Of particular importance is the fact that the new 21st century cities are being built in light of environmentally friendly waste-free technologies. Today, all new cities are experimental sites for testing the advanced technological capabilities in finding the optimal reference city.

Keywords: new cities, garden cities, town-planning method, experimental sites.

Постановка проблеми: Сучасні тенденції в створенні міст, побудованих за планом та з відповідною метою, мають особливості та своєрідні програми в порівнянні з аналогічним процесом в минулому.

Мета статті: Охарактеризувати типологію нових міст світу, дослідити систему історичних перетворень в будівництві нових міст та їх класифікацію.

Задачі статті: Проаналізувати відмінності в постанові питання створення нових міст в історичному ракурсі, окреслити систему схожих факторів .

Міста це грандіозний винахід і надбання людства, надскладні структурні утворення штучного середовища. Кожне місто - унікальна історія, особлива доля, свій вік, своя причина виникнення, періоди стагнації, занепаду та розквіту, і, звичайно, люди, які їх вимріяли і побудували.

Серед великої кількості міст на Землі є особливі міста, що побудовані за планом, з певною метою, мають ідеолога та автора-архітектора, за проектом якого вони були створені. В минулому, як і в сьогоденні, напевне, головним в створенні нового міста була мрія про ідеальне. Кожен архітектор, який досліджував містобудівні перспективи, уявляв середовище, насамперед, комфортне для життя людей.

Одним із перших грандіозних проектів нового міста, який до того ж мав великий вплив на містобудівні процеси в Америці, вважається проект столиці Сполучених Штатів Вашингтона. Автором цього проекту був француз П'єр-Шарль Ланфан, який за дорученням першого президента США у 1791 році розробив генеральний план нової столиці.

Але ще раніше, на початку 18 століття, було заплановано та здійснено величкий задум Петра I, вихід до моря. Генеральний план нової столиці Росії Санкт-Петербурга було створено у 1716—1717 рр. Доменіко Трезині. Обидві ці столиці були побудовані внаслідок політичної волі та державної необхідності [1].

Планові або нові міста почали виникати у великій кількості у другій половині 20 століття за участю держави, приватного капіталу крупних концернів або їх сумісними зусиллями. Початок будівництва нових міст як містобудівного прийому для розвантаження великих агломерацій був пов'язаний з ідеєю міст-садів, що мала популярність в Європі на

початку 20 століття. Автором концепції нового міста, яке було б поєднанням переваг міського та сільського засобу життя, був англієць Ебенізер Говард, який і застосував вперше назву «місто-сад», що потім стала популярним трендом для багатьох поколінь. Говард написав книгу, до якої включив схематичний план міста, що він придумав. Місто мало невеликий розмір, тобто в будь-яку точку можна було потрапити пішки, громадський транспорт був представлений лише муніципальною залізницею, яка поєднувала місто з іншими містами-садами. Говард створив Асоціацію «міст-садів», діяльність якої розповсюдилась на всю Британію. У 1902 році за його участю було створено компанію, що купила ділянку землі для будівництва першого міста-сада Лечворта. Найбільш привабливим в цьому місті та в інших містах-садах, побудованих пізніше, було те, що вони були альтернативою перенаселеному промислового місту. З ідеєю міста-сада, або нового міста була пов'язана діяльність і таких видатних архітекторів світу, як Ле Корбюзє та Лорд Райт - «Лучезарне місто» та «Місто широких горизонтів» [2].

У 1908 році, відбувся міжнародний конкурс на проект планування та забудови нової столиці Австралії Канберри. За основу майбутнього будівництва прийняли план чикагських архітекторів У.Б.Гріффіна та його дружини, концепція якого знову ж таки поверталась до міста-сада і передбачала у складі території міста великі зони природної рослинності. Необхідність створення нового міста-столиці була викликана змаганням двох міст Австралії за право бути столицею (Мельбурн та Сідней) [3].

Історія створення нового міста Бразилії також пов'язана з політичними обставинами, але мала місце вже у 60-ті роки. Проект нової столиці був запропонований Лусіо Коста на конкурс і отримав першу премію. Ідея генерального плану була побудована на двох взаємоперпендикулярних осях. Абсолютними розмірами своїх проспектів Бразилія перевершила всі класичні зразки. Її головна вісь тягнеться на 10 км, що перевершує центральний партер Вашингтона в 3 рази, а паризький проспект Єлисейських полів у 5 разів. Будівництво було орієнтовано на найбільш прогресивні технології в містобудуванні того часу.

Рух за створення міст-садів лишався популярним та успішним до 30-тих років 20 століття, до початку Другої світової війни. Перед війною в Англії було розроблено єдиний план, за яким Лондон мав бути оточений зеленою зоною, а за її межами розміщувалось кільце нових міст. Для реалізації цього плану вже після закінчення війни англійський уряд прийняв закон про нові міста «New Towns Act, 1946». Закон передбачав форми соціального фінансування і за цим законом в 1942 році було створено Міністерство громадських робіт та планування, що забезпечувало проектування та будівництво кожного нового міста. В 1944 році під керівництвом англійського архітектора Леслі Патріка Аберкромбі було розроблено проект «Великого Лондона», відомого як «План Аберкромбі». Метою цього плану було розвантаження та стабілізація населення Лондонського району, зменшення щільності населення в центральній його частині. Взагалі однією з головних задач європейської містобудівної політики середини 20 століття було обмеження скупчення мас людей та місць прикладання праці. Така політика здійснювалась у Великобританії, у Франції та в конурбації Західної Голландії.

Історія створення нових міст досліджувалась видатним французьким архітектором П'єром Мерленом. Він поділяв нові міста на умовні три типи за відстанню розташування відносно центрального міста. Нові міста, що розташовувались за межами урбанізованої зони, будувались з метою пропорційного економічного розвитку країни (Вашингтон, Санкт-Петербург, Канберра, Бразилія). Політика розвантаження мас людей в існуючій агломерації здійснювалась в середині 20 століття як засіб проти подальшого зростання лондонської та паризької агломерацій. Це були міста, що розміщувались в урбанізованих зонах, але не ставали їх продовженням («План Аберкромбі»).

Нові містобудівні формації, закладені в середині 20 століття в основу генеральних планів перебудови столиць скандинавських країн, були створені в урбанізованих зонах та

пов'язані з центральним містом («План пальців» Копенгаген). Містобудівний проект Копенгагену було розроблено в 1947 році. Метою проекту було загальмувати стихійне розростання міста, спрямувати його розвиток за планомірно обраними осями вздовж приміських залізничних ліній. Нові міста були запроєктовані розміром 250 000 жителів кожний і були розділені між собою озеленим простором. Місто Стокгольм у 1952 році отримало генеральний план, який передбачав створення лінійних міст-сателітів вздовж споруджуваних ліній метрополітену з населенням від 10 000 до 20 000 жителів. Скандинавські плани встановлювали бажані межі відстані від основного міста і часу, що потрібно витратити на переїзд. Велика увага приділялась збереженню природного ландшафту, який часто був дуже мальовничий. У разі, якщо природний ландшафт був одноманітний, застосовувалось створення штучного рельєфу і пейзажу [4].

На основі сучасних обстежень вченими були проаналізовані тенденції розвитку урбанізованих територій, було проведено аналіз по площам міст, за темпами зростання економіки, а також індивідуальні особливості розвитку міст. Протягом багатьох століть зростання міст відбувалося повільно. Зараз площа міст зростає вдвічі швидше, ніж населення. До 2030 року площа міст в світі збільшиться на 185%. Серед 221 країни світу значна урбанізація відбудеться в 48 країнах, що розташовані в Азії та Африці, в країнах з найбільшою кількістю населення – Китаї та Індії. В Китаї створюється міська прибережна смуга довжиною 1800 км, що простягнеться від Ханчжоу до Шеньяна, в Індії нові міста будуть об'єднані в кластери, розташовані навколо семи столиць штатів. Але найбільше зростання площі міст передбачається в Африці – площа збільшиться на 590 % відносно 2000 року.

Проектування та будівництво нових міст завжди було подією екстраординарного значення в історії містобудування. Нові міста сьогодні проектується і будуються за новими стандартами. Особливого значення набуває той фактор, що нові міста 21 століття будуються за умови екологічних безвідходних технологій.

Позбавити існуючі міста-мільонники від заторів, забрудненості та злочинності практично неможливо. Однак, еталонний мегаполіс можна створити з нуля, використовуючи передові містобудівні технології. Гігантські містобудівні ініціативи дуже популярні. Король Саудівської Аравії, що помер в січні 2015 року, заклав основу чотирьох «розумних» міст. Одне з них економічне місто короля Обдали, прогнозоване населення 2 млн мешканців. Головною частиною міста стане «промислова долина», розрахована на 3000 підприємств та 330000 робочих місць.

За даними дослідницької компанії ABI Research, міста світу вже до 2016 року витратили на смарт-технології біля 40 млрд доларів. Існують амбіційні проекти міст майбутнього, в яких вже зараз живуть люди. Для пом'якшення ефекту перенаселеності і зростання споживання, майбутні міста будуть заохочувати розвиток стійкої архітектури та низьковуглецевої енергетики, продовжувати впровадження технологій. Одним з таких міст є Сонгдо, Південна Корея, що будується з 2003 року. Це місто знаходиться поряд з Міжнародним аеропортом Інчхон і входить до, так званих, аеротрополісів, населених пунктів, що будуються навколо аеропорту. В Сонгдо вже живе 40 000 мешканців, ще 55 000 кожного дня їздять сюди на роботу. Інфраструктура Сонгдо базується на мережевих технологіях, що об'єднують всі експлуатаційні системи в єдине ціле. Саме в цьому місті тестується єдина муніципальна інформативна мережа, завдяки якій створюється можливість управління усіма процесами. Вона об'єднує всі будівлі в місті і базується на тому, що з мільйонів сенсорів та датчиків будуть надходити дані в єдиний центр [5].

Рішення про будівництво «зеленого міста» в Аравійській пустелі було прийнято в 2006 році. Площа Масдар-Сити згідно майстер-плану Нормана Фостера становить 600 га, населення постійне планувалось 40 000 мешканців і тимчасове, що буде приїждити на роботу кожного дня, ще 50 000. Розташована ця експериментальна ділянка недалеко від міста Абу-Дабі, а основна ідея створення цього міста - показати, яким може бути екостійке місто

майбутнього. Вважається, що саме тут народжуються нові знання і технології, задаються орієнтири сталого розвитку для міст майбутнього [6].

У Китаї пілотне еко-місто Ченду Тяньфу, розміщено поряд з 14-мільонним Ченду і заплановане на населення 80000 мешканців. Чикагська архітектурна фірма розробила генеральний план міста, проект якого передбачає зниження споживання енергії та викидів вуглекислого газу. Китай взагалі буде дуже багато нових міст і, крім того, почав активне освоєння «зелених» технологій та засобів використання безвідходних технологій. До Всесвітньої виставки в Шанхаї 2010 року було перебудовано багату кількість міських районів під гаслом «Краще місто, краще життя».

В Португалії розроблено проект міста PlantIT Valley з власним програмним забезпеченням, організований по образу тіла людини. В основу поселення закладено Urban Operating System. Центром міста стане суперкомп'ютер, в задачі якого буде входити слідкування за використанням води та електроенергії, а також за утилізацією відходів. В ролі нервової системи буде виступати мережа датчиків. З'явиться навіть система слідкування за загубленими дітьми. Мешканці зможуть також одержувати інформацію про дорожній рух та іншу важливу інформацію.

Сьогодні всі нові міста являють собою експериментальні майданчики для апробації передових технологічних можливостей в пошуку оптимального еталонного міста. З'явилися такі поняття як «місто-інновація», «конкурентноздатне місто», «бренд території», що є активною категорією ринкової економіки [7]. Стратегія підвищення конкурентоспроможності міст, областей, регіонів з метою розвитку територій, залучення інвесторів, туристів та нових мешканців потребує формування бренду як ціннісного системного образу. В основі брендингу лежить ідея донесення до широкого загалу уявлення про унікальність території. Одним з прикладів амбіційних проектів є новий урбаністичний проект першого в Індії міста Лаваса, який було розроблено саме з метою створення міста на основі використання новітніх технологій. Проектувальники підійшли до розробки міста як до бізнес-проекту і почали з бренду – «Life in Full», тобто «Життя на повну».

«Міста в минулому засновувались на берегах рік, сучасні міста побудовано навколо магістралі, але в майбутньому міста будуть сконцентровані вздовж мереж оптоволокна та інфраструктури нового покоління», сказав прем'єр-міністр Індії Нарендра Моді, який зробив створення так званих «розумних міст» одним из краеугольных каменів своєї політики. Особливого значення набуває той фактор, що нові міста 21 століття будуються за умови екологічних безвідходних технологій. Проектування та будівництво нових міст завжди було подією екстраординарного значення в історії містобудування, але зараз Нові міста, або Smart city, проектуються за новими стандартами, за принципами Нового урбанізму. Принципи «Нового урбанізму», також як і «Смарт-розвитку» складаються з таких розділів:

- Зручність для пішоходів
- Розвинена вулична мережа
- Різноманітна забудова
- Особлива увага до якості архітектури - людському масштабу, красі, естетики, комфорту і створення «відчуття місця».
- Традиційна структура району передбачає чітке виділення центру з громадським простором, розташування всіх необхідних соціально-побутових служб в 10-хвилинній пішохідній доступності..
- Збільшення щільності забудови
- Зелений транспорт - мережа високошвидкісного транспорту, що з'єднує селища, міста і райони, а також більш широке використання велосипеда, роликівих ковзанів, самокатів і ходьби.

- Мінімальний вплив діяльності людини на екологію, застосування екологічно чистих технологій, повагу до природи і до цінності екосистем, ресурсоефективність, зменшення споживання невідновлюваного палива, збільшення місцевого виробництва, застосування принципу: більше ходити, менше їздити.
- Все, про що говорилося вище, підвищує якість життя [8].

Метою створення сучасних міст лишається та ж сама мрія про ідеальне середовище для життя людини. Але уявлення архітекторів про ідеал дещо змінилось. Нове місто майбутнього – це невелике розумне місто, яке повністю контролюється і регулюється, дозволяє жити в гармонії з природою, фокусується на сталий розвиток та мирне співіснування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дэниел Брук История городов будущего, Дэниэл Брук, пер. с англ., 2-е изд. Москва: Стрелка-пресс, 2016г.— 436 с.
2. Витольд Рыбчинский, Городской конструктор, Идеи и города, Витольд Рыбчинский, 2-е изд. Москва: Стрелка-пресс, 2015г.—232 с.
3. Канберра – Википедия [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://ru.m.wikipedia.org/wiki/Канберра>
4. Пьер Мерлен, Новые города. Районная планировка и градостроительство / Пьер Мерлен; Перевод с французского – Москва: Прогресс, 1975 г.—254 с., ил. [Текст]
5. Умный город будущего -- Сонгдо (Южная Корея) от 20.03.2017г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http:// www.biowatt.com.ua](http://www.biowatt.com.ua)
6. Масдар-сити: утраченные иллюзии и новые надежды от 29.09.2016г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http:// green-city.su/delat-bolshe-s-menshimi-resursami/](http://green-city.su/delat-bolshe-s-menshimi-resursami/)
7. Создание городов-брендов для экономического развития. Кэти Онето от 15.08.2011 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://gmarket.ru/laboratory/expertsze/3269>
8. [Kiev Urban Bureau](#) «Без рубрики» Новый урбанизм: основные принципы теории. Часть 1 от 22.09.2014г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://urbankiev.com/novy-j-urbanizm-osnovny-e-printsipy-teorii-chast-1/>

УДК 711.168

ПРИЕМЫ МОДЕРНИЗАЦИИ ИСТОРИЧЕСКИХ ЦЕНТРОВ ЕВРОПЕЙСКИХ ГОРОДОВ

Ноговицына Татьяна Валентиновна, старший преподаватель кафедры Архитектура зданий и сооружений

Одесская государственная академия строительства и архитектуры, Украина

Истомина Валерия Станиславовна, студентка гр. А-493

Одесская государственная академия строительства и архитектуры, Украина

Аннотация. В статье предпринята попытка проанализировать приемы и закономерности строительства в исторической части европейских городов, систематизировать их. Одесса является уникальным культурологическим центром Украины, поэтому для сохранения ее архитектурного облика необходимо изучать и использовать мировой опыт и привлекать в город иностранных архитекторов с их богатым опытом строительства в исторической среде.